

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/17/2017
Identifikačné číslo spisu: 8015200926
Dátum vydania rozhodnutia: 27.03.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:8015200926.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: J. N., bytom O. XX/X, XX-XXX L. D., G. O., zastúpená V4 Legal, s. r. o., so sídlom Tvrdého 783/4, Žilina, IČO: 36 858 820, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Bratislava, Ul. 29. augusta 8, za účasti zamestnávateľa žalobkyne: P. R. J., D. XX, XX-XXX D., G. O., zast.: V4 Legal, s. r. o., so sídlom Tvrdého 783/4, Žilina, IČO: 36 858 820, v konaní o žalobe opomenutého účastníka konania, o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove, č. k. 11Scud/2/2015-71 z 05. decembra 2016, jednomyselne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky návrh na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti z a m i e t a .

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobkyne z a m i e t a .

Účastníkom konania nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Prešove uznesením, č. k. 11Scud/2/2015-71 z 05.12.2016 zastavil konanie o preskúmanie rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočka Stará Ľubovňa č. 700-4160-23/2013-SL zo dňa 08.08.2013, ktorým táto rozhodla, že žalobkyni nevzniklo povinné nemocenské, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti ako zamestnancovi u zamestnávateľa P. R.J. J. - EUROPROFIT od 04.11.2012 podľa slovenskej legislatívy.

2. V odôvodnení uznesenia sa krajský súd nestotožnil s tvrdeniami žalobkyne, že je opomenutým účastníkom konania. Poukázal na to, že z administratívneho spisu vyplýva, že žalobkyňa prvostupňové rozhodnutie žalovanej napadla odvolaním dňa 11.09.2013, v ktorom nenamietala nedoručenie tohto rozhodnutia do vlastných rúk. O predmetnom odvolaní však žalovaná nerozhodla, ale žalobkyni zaslala vyjadrenie zo dňa 03.12.2013 č. 52221-2/2013-BA, v ktorom uviedla, že podľa § 212 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov rozhodnutie sa účastníkovi konania oznamuje doručením rozhodnutia, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže rozhodnutie pobočky bolo žalobkyni doručené 16.08.2013, pričom žalobkyňa odvolanie podala na poštovú prepravu dňa 17.09.2013, bolo podané po zákonom ustanovenej 30 dňovej lehote, ktorá uplynula dňa 16.09.2013.

Krajský súd tiež dospel k názoru, že žalobkyňa sa nesprávne domáha preskúmania a zrušenia rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočky Stará Ľubovňa č. 700-4160-23/2013-SL zo dňa 08.08.2013, nakoľko ide o rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa, v čom krajský súd vzhliadol nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť. Nakoľko nebol splnený dôvod na odmietnutie žaloby, konanie zastavil s poukazom na ustanovenie § 99 písm. b/ SSP.

3. Proti tomuto uzneseniu podala v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť žalobkyňa. Namietala, že krajský súd sa nezaoberal opodstatnenosťou jej námietky o nedoručení rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu, pričom považuje za logické, že v takom prípade napadla rozhodnutie pobočky, ktoré žiadala doručiť. Rozhodnutie krajského súdu považoval za arbitrárne, nakoľko svoje skutkové zistenia a právne závery riadne neodôvodnil, obmedzil sa len na konštelácie výsledkov jeho hodnotenia bez logického vysvetlenia zistených skutočností s použitím súvisiacich právnych ustanovení. Navrhla preto, aby najvyšší súd rozhodnutie krajského súdu zrušil, vec mu vrátil na ďalšie konanie a tiež, aby odložil vykonateľnosť rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu.

4. Žalovaná vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti zdôraznila, že odvolanie žalobkyne proti rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu bolo podané oneskorene, o čom žalobkyňu aj informovala. Navrhla preto uznesenie krajského súdu potvrdiť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 11 písm. g/ SSP) napadnuté uznesenie krajského súdu preskúmal bez pojednávania v súlade s § 455 SSP a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobkyne bola podaná nedôvodne, a preto je potrebné kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietnuť.

6. Podľa § 212 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. rozhodnutie sa účastníkovi konania oznamuje doručením rozhodnutia, ak tento zákon neustanovuje inak. Deň doručenia rozhodnutia je deň jeho oznámenia.

7. Podľa § 212 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. rozhodnutie sa účastníkovi konania oznamuje doručením rozhodnutia do vlastných rúk alebo poštou ako doporučená zásielka s doručenkou a poznámkou „do vlastných rúk“. Do vlastných rúk sa doručujú rozhodnutia:

- a) nepriznaní dávky, odňatí dávky, znížení dávky alebo o zastavení výplaty dávky,
- b) uložení povinnosti vrátiť neprávom vyplatené sumy na dávke,
- c) poisťom, o príspevku na starobné dôchodkové sporenie, 1) o uložení pokuty a penále,
- d) prerušení konania,
- e) zastavení konania.

8. Podľa § 179 ods. 1 SSP ak správnu žalobu podá niekto, kto tvrdí, že mu rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy nebolo doručené, hoci sa s ním ako s účastníkom administratívneho konania malo konať (ďalej len „opomenutý účastník“), správny súd overí správnosť tohto tvrdenia a skutočnosť, či od vydania napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia neuplynuli viac ako tri roky, a ak sú tieto podmienky splnené, uznesením rozhodne, že orgán verejnej správy je povinný doručiť opomenutému účastníkovi vo veci vydané rozhodnutie alebo opatrenie.

9. Podľa § 179 ods. 7 SSP ak sa správny súd nestotožní s tvrdením opomenutého účastníka, vo veci ďalej koná.

10. Podľa § 7 písm. a/ SSP Správne súdy nepreskúmajú právoplatné rozhodnutia orgánov verejnej správy a opatrenia orgánov verejnej správy, ak účastník konania pred ich právoplatnosťou nevyčerpal všetky riadne opravné prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis; povinnosť vyčerpať všetky riadne opravné prostriedky sa nevzťahuje na prokurátora a zainteresovanú verejnosť, ak táto nebola na podanie riadneho opravného prostriedku oprávnená.

11. Podľa § 181 ods. 1 SSP fyzická osoba alebo právnická osoba musí správnu žalobu podať v lehote

dvoch mesiacov od oznámenia rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo opatrenia orgánu verejnej správy, proti ktorému smeruje, ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak.

12. Podľa § 181 ods. 4 SSP zmeškanie lehoty podľa odsekov 1 až 3 nemožno odpustiť.

13. Podľa § 98 ods. 1 písm. d/ a g/ SSP správny súd uznesením odmietne žalobu, ak bola podaná oneskorene alebo je neprípustná.

14. Podľa § 55 ods. 3 SSP každé podanie posudzuje správny súd podľa jeho obsahu.

15. Podľa § 461 SSP kasačný súd zamietne kasačnú sťažnosť, ak po preskúmaní zistí, že nie je dôvodná.

16. Žalobkyňa podala správnu žalobu tvrdiac, že je opomenutým účastníkom konania a žiadala zrušiť rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Stará Ľubovňa zo dňa 08.08.2013 č. 700-4160-23/2013-SL z dôvodu, že jej predmetné rozhodnutie nebolo riadne doručené, v dôsledku čoho jej bola odňatá možnosť uplatniť si svoje právo - podať opravný prostriedok voči rozhodnutiu pobočky. Predmetné rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu prevzala iná osoba, čo vyplýva jednak z nesporných tvrdení strán ako aj z administratívneho spisu žalovanej. Krajský súd však žalobkyňu za opomenutého účastníka nepovažoval a konanie o jej žalobe zastavil podľa § 99 písm. b/ SSP.

17. Kasačný súd sa s názorom krajského súdu, že žalobkyňa nie je opomenutým účastníkom konania stotožnil.

18. Zákon č. 461/2003 Z. z. pozná doručovanie do vlastných rúk a tzv. „obyčajné“ doručovanie. Taxatívny výpočet rozhodnutí, ktoré je potrebné doručiť do vlastných rúk stanovuje § 212 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z.. Žalobca bol právneho názoru, že rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Stará Ľubovňa zo dňa 08.08.2013 č. 700-4160-23/2013-SL, ktorým pobočka žalovanej rozhodla, že žalobkyni nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti ako zamestnancovi u zamestnávateľa P.G. R. J. - EUROPROFIT od 04.11.2012 podľa slovenskej legislatívy je rozhodnutím o poistnom podľa § 212 ods. 3 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z..

19. Kasačný súd však dospel k záveru, že predmetné rozhodnutie pobočky žalovanej je rozhodnutím o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia, pre ktoré zákon doručovanie do vlastných rúk nevyžaduje.

20. Rozhodnutím o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia rozhoduje žalovaná a jej pobočky o tom, či účastník konania splnil zákonné predpoklady pre vznik, resp. zánik povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti podľa § 20 zákona č. 461/2003 Z. z. v sporných prípadoch. Právnou otázkou, ktorú záväzne rieši takéto rozhodnutie je teda existencia či neexistencia samotného poistného vzťahu. Naopak, rozhodnutím o poistnom je napr. rozhodnutie o predpísaní dlžného poistného podľa § 144 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.. V takomto prípade však musí byť celkom zrejme a nepochybné, že povinné sociálne poistenie vzniklo a trvalo, resp. stále trvá. Právnou otázkou, o ktorej sa rozhoduje takýmto rozhodnutím je výška poistného, ktoré je subjekt podľa § 128 zákona č. 461/2003 Z. z. povinný platiť a odvádzať.

21. Odlišnosť oboch právnych inštitútov je zrejme tiež zo systematického členenia zákona č. 461/2003 Z. z., keď § 172 ods. 5 uvedeného zákona uvádza, že predmetom nedávkového konania je rozhodovanie o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch, ako aj konanie o poistnom v sporných prípadoch. Zákonodarca teda tieto dve konania rozlišuje. Obdobne ustanovenie § 178 ods. 1 určuje, že do pôsobnosti pobočky patrí rozhodovať v prvom stupni o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch a v inom bode, že do pôsobnosti pobočky patrí tiež rozhodovanie o poistnom.

22. Ide teda celkom zjavne o odlišné právne inštitúty, pričom zákon nevyžaduje pri rozhodnutiach o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia doručovanie do vlastných rúk. Je preto potrebné konštatovať, že žalobkyni bolo rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Stará Ľubovňa riadne doručené 16.08.2013 hoci ho prevzala iná osoba na adrese jej trvalého pobytu, ochotná odovzdať ho žalobkyni. Žalovaná so žalobkyňou konala a rozhodnutie jej riadne doručila, preto žalobkyňu nie je možné považovať za opomenutého účastníka podľa § 179 ods. 1 SSP.

23. Podľa § 179 ods. 7 SSP, ak sa správny súd nestotožní s tvrdením opomenutého účastníka, vo veci ďalej koná.

24. Po ustálení právneho názoru, že žalobkyňa nie je opomenutým účastníkom, správny súd konanie zastavil pre neodstrániteľnú procesnú podmienku spočívajúcu v tom, že žaloba žalobkyne nesmeruje voči vyjadreniu žalovanej zo dňa 03.12.2013 k oneskorene podanému odvolaniu žalovanej, ale nesprávne smeruje voči rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu.

25. Z procesného hľadiska mal krajský súd žalobu žalobkyne s poukazom na § 98 ods. 1 písm. d/ a g/ SSP odmietnuť ako oneskorene podanú ako aj z dôvodu jej neprípustnosti (§ 7 písm. a/ SSP), nakoľko žalobkyňa nevyčerpala riadny opravný prostriedok pred nadobudnutím právoplatnosti prvostupňového rozhodnutia. Vychádzajúc však z toho, že dôvody uvedené v kasačnej sťažnosti neboli spôsobilé zvrátiť samotné ukončenie konania pred krajským súdom z (iných než) procesných dôvodov, kasačný súd s prihliadnutím jednak na zásadu hospodárnosti konania a jednak na skutočnosť, že odstránenie uvedeného procesného pochybenia by nemalo žiadny vplyv na akékoľvek zlepšenie procesnej situácie žalobkyne, rozhodol tak ako je uvedené vo výroku rozhodnutia, keď navyše daný procesný nedostatok žalobkyňa vo svojej kasačnej sťažnosti ani nenamietala, hoci v konaní bola po celý čas kvalifikovane právne zastúpená.

26. Otázku, ktoré rozhodnutie malo byť žalobou správne napadnuté, nebolo už pre potreby daného konania rozhodujúce, avšak pokiaľ ide o vyjadrenie o oneskorene podanom odvolaní, toto by bolo spôsobilým predmetom prieskumu, ak by bolo spôsobilé dotknúť sa práv a právom chránených záujmov žalobcu. Podľa ustálenej judikatúry nálezov Ústavného súdu Slovenskej republiky (nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 37/95, II. ÚS 50/01, I. ÚS 52/02, III. ÚS 183/2003, I. ÚS 354/08) a rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Sžf/29/2010 alebo sp. zn. 5Sžp/5/2011) môžu byť predmetom preskúmania súdom aj rozhodnutia orgánov verejnej správy, ktoré nemajú formálne náležitosti, ak sa dotýkajú alebo ak sa môžu dotknúť práv a právom chránených záujmov fyzických alebo právnických osôb. Súdna prax ustálila, že rozhodnutím správneho orgánu je každé rozhodnutie, ktorým sa zakladajú, menia, rušia alebo ktorým môžu byť priamo dotknuté práva a povinnosti právnických a fyzických osôb. Za spôsobilý predmet súdneho prieskumu sa považujú aj listy s charakterom rozhodnutia vydané príslušným orgánom verejnej správy. Toto vyjadrenie o oneskorene podanom odvolaní však nebolo predmetom konania na krajskom a ani kasačnom súde, preto predmetný záver súd uvádza len nad rámec merita kasačného prieskumu.

27. Vzhľadom na uvedené dôvody považoval kasačný súd kasačnú sťažnosť za nedôvodnú a rozhodol podľa § 461 SSP tak, že kasačnú sťažnosť žalobcu zamietol.

28. Žalobkyňa v kasačnej sťažnosti ešte žiadala, aby kasačný súd odložil vykonateľnosť rozhodnutia vydaného pobočkou žalovanej v Starej Ľubovni dňa 08.08.2013, č. 700-4160-23/2013-SL.

29. Kasačná sťažnosť v zásade odkladný účinok nemá (§ 446 SSP). Z ustanovenia § 447 ods. 1 SSP však vyplýva, že odkladný účinok jej možno priznať, ak by právnymi následkami napadnutého rozhodnutia krajského súdu hrozila závažná ujma a priznanie odkladného účinku nie je v rozpore s verejným záujmom. Správny súdny poriadok možnosť priznať odkladný účinok rozhodnutiu správneho orgánu v konaní o kasačnej sťažnosti neupravuje. Kasačný súd preto uvedený návrh žalobkyne posúdil ako žiadosť o priznanie odkladného účinku v zmysle § 447 ods. 1 SSP, však po preskúmaní spisového materiálu nedospel k záveru, že by právnymi následkami napadnutého rozhodnutia krajského súdu

hrozila žalobkyni závažná ujma. Nakoľko žalobkyňa svoju žalobu podala oneskorene, zásah do jej hmotných práv ani neprichádza do úvahy.

30. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 167 ods. 1 a § 168 v spojení s § 467 ods. 1 SSP a nepriznal účastníkom náhradu trov tohto konania, keďže žalobca v tomto konaní nebol úspešný a žalovanému právo na náhradu trov v konaní pred správnymi súdmi zásadne neprináleží.

31. Toto uznesenie kasačného súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný riadny opravný prostriedok.